

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: egész évre 5 ft, félévre 2 ft 50 kr, negyedévre 1 ft 20 kr. — Egyen száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 ftért kapják a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadó hivatal: K. -Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

A czukoradó

Ha valaki egy fakeziózus ellenzék mivoltát és karakterisztikumát tüzetesen körülírni akarná, a magyar képviselőház legujabb czukoradóvitáját kellene tanulmányoznia. Mindenki agrárius és a mezőgazdasági érdekek képviselőjének pózában tetszelgett és beszédét egyszerűen az ablakból kifelé mondta el, hogy otthon a legegyszerűbb választó is meghalja és megértse.

Nemsokára következnek a beszámoló beszédek, amikor mindenkinek a választói elé kell lépni, hogy számot adjon működéséről és akkor minden képviselő szeretne egy nagy tettel, egy szép beszéddel vagy legalább a kormány ellen intézet egy heves támadással előállni, hogy erkölcsi tógát öltve magára, fennhirdethesse: „Küzdöttem a nép javáért.”

Belátható idő alatt itt lesznek az új választások és akkorra gondoskodni kell némi pathos-ról, melynek segítségével el lehet hitetni a választókkal, hogy érdekeiket képviselte a tisztelt honatya, amennyiben egyik vagy másik javaslatnál támadta a kormányt. A választók bizalmát még a legutolsó perczben is igazolni kell.

Németország vámháboruban van Franciaországgal, mely a legmesszebbmenő kedvezményeket adja czukorgyártásának, hogy biztosítsa számára az angol pia-

czot. Ez arra indítja a német birodalmat, hogy h. sonló czélokot kövessen, és hogy a kiviteli prémiumot czukor után te emesen felemelje.

A kiviteli prémiumok nem képezik ugyan legépületesebb témáját a nemzetgazdasátnak, de számolni kell velük, mint adott pozitív tényezőkkel. Az osztrák czukoriparnak hathatós támogatásra van szüksége a német prémiumemeléssel szemben és sokkal nagyobb támogatásra szorul a szépen indult magyar czukoripar. Semmikép sincs kizárva, sőt valószínű, hogy a német kiviteli prémium felemelése által a német czukoripar Magyarországon és a Balkán államaiban versenyzésképes lehetne, ha a két kormány a magyar és az osztrák ipart egyenlő nagy mértékben nem támogatta volna.

Hogy azonban a magyar mezőgazdaságból és különösen magyar czukorrépa-termelésből mi lenne, ha a gyárak kénytelenek lennének üzemüket megszorítani; hogy a választók mit mondtak volna ahhoz, hogyha a kormány közönye folytán a répa ára 90 krjezárról 40 krjezárra süllyed métermázsánkat, — erről nem beszéltek az ellenzéki kérdéki urak és erre nem is gondoltak. Egyszerűen az volt a szándékuk, hogy port hintsenek a választók szemébe és hogy kijelenthessék, hogy a nemzet nagyobb megterhelése ellen frontot csináltak ők, a dicsők, mert a czu-

korfogyasztási adó emelése ellen szavaztak.

Az emelése kilónként 2 krajczárra rug és egész Magyarországra nézve alig tesz többet 600.000 forintnál. Magyarországon évenként és fejenként 5 kiló czukorfogyasztás esik. Ezt az urak bölcsezen kiszámították. De azt elfelejtették mondani, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság évi átlagban alig egy kiló czukrot fogyaszt és hogy e szerint az adóemelés rá nézve alig tesz 2 krjezárt egy évre. Elfelejték kijelenteni, hogy a nagyobb városok és különösen a főváros 10 kilónál több évi átlaggal parteczipál, és hogy e szerint a mezőgazdasággal foglalkozókat az adóemelés alig érinti. De hát egy kissé meg akarták czírozgatni a vidéki választók szakállát és ez volt czélja az egész fakeziózus ellenzésnek.

Politikailag érett férfiak az ily csunya üzelmek iránt nem fogékonyak. Észreveszik a szándékot és elkedvetlenednek. A mily habozás nélkül be kell ezt ismerni, oly nyíltan és fentartás nélkül el kell ismerni a pénzügyminiszter magatartását is, a ki őszintén és nyíltan, becsületesen bevallotta, hogy a czukoradó kérdésében Ausztria által évtizedek óta meglettünk rövidítve, hogy azonban ezen a visszás állapotban immár végleges segítségre lesz.

„Pester Correspondenz.”

TÁRCZA.

A szív.

Irta: Dr. Frankó László.

Alig pár napja annak, hogy önt meggyőzőm — nem sikerült. Határozottan tagadta a tünnet jogászok ama csoportjának tanát, kik azt vitatták, hogy a legyőzhetetlen erő nem az, a mit közönségesen annak nevezünk, hanem a semmi által meg nem dönthető hatalom, az egész emberi szervezet felett uralgó akarát a szívben lakik. Agy és szív alatt nem értük természetesen egy darab hust, avagy az idegeknek összeesomosodását, ha nem értjük azon mozgató erőket, melyeket a szívől vagy az agyból eredőknek szoktunk tekinteni. A héten kétnapon át ültem a védők asztalánál, oda parancsolt kötelességem, három ügyet tárgyaltunk.

Az anya.

— Lépjön be Májláth János.

Tömzsi, vén embert kísér be a szuronyos őr, lépte biztos, szilárd; illedelmesen meghajtja magát a törvényszék előtt s nyugodtan leül a vádlottak fekete padjára, utána ballag roskadozó léptekkel, zavaros tekintettel a felesége, félve néz az őr szuronyára, a bírák komor arczára s csak néha-néha csilán megtört, szürke szemeiben a szeretetnek, a félt-

reménységnek sugára, mikor mamlaszarczu, lomhatestű fiára, a harmadrendű vádlottra néz.

Együtt van az egész család. Az apa, az anya, a fiu.

A vén ember nem sokat habozik, beösmert mindent. Egy év alatt negyvenhat helyre tört be; neki mindegy, visszakerül újra a fegyház szégyenítő levegőjébe, a hol eddig huszonkét évet töltött. Az asszony pár perezig, csupa szokásból védi magát, aztán nem küzd a végzet ellen, hisz ő is két évtizeden át tanulta már ismerni a börtön falait. Oda könyököl a lomha fiu a rácsokra.

— Hány éves, Ireba György?

— Huszéves leszek a nyáron — válaszol monoton hangon az elnök kérdésére.

— Hát a kik itt állanak, a szülei?

— Májláth a mostohaapám, de ez a jó asszony meg az édes anyám.

— Sokat volt távol a szüleitől?

— Hét éves koromban elszakadtam a mostohaapámtól, elvitte őket a törvény s csak tavaly kerültek haza Békésre.

— Mondja meg nekem, Ireba György, ott volt maga is akkor, mikor az édes anyja, meg az apja most a télen rabolni járogattak?

Sokszor ott voltam én is, beismerem a bűnömöt.

Mintha kigyó esipte volna meg az összetöprödött, összeroskadt öreg asszonyt, felugrik a vádlottak padjáról, örült sikolylyal védőleg veti magát a fia elébe:

— Nem igaz, hazudik, sehol sem volt, minket akar könnyíteni, az én fiam sohasem lopott, ha talán lett volna is valahol, én vagyok a bűnös, én parancsoltam rá a rosszat, én, az édes anyja.

A lomha gyerek bambán bámul az anyjára s aztán mintegy sugva felel az elnöknek:

— Igen, én is voltam a lopásoknál.

Kihirdetik az ítéletet, Majláth meg a felesége is újra visszamennek a fegyházba oly hosszú évekre, hogy talán már csak a koporsóba hozzák ki őket.

Csendesen, nyugodtan néznek maguk elé. Hanem mikor az elnök kihirdeti, hogy a fiu is el van ítélve, akkor az asszony, a ki bűnben töltötte lelkét, a ki évtizedekig a fegyház lakója volt, összekulcsolja összeesopzott kőczos fején kiaszott kezeit, ledől a vádlottak padjára s úgy zokog:

— Én édes fiam, én édes kis fiam.

A párbaj.

Szöke lány áll meg a bírák előtt, az ablakon betörő arany sugár végig tánczol hullámos haján, kezeivel idegesen simítja homlokát, mintha kusza gondolatait akarná rendbe hozni.

— No ne félj leányom, te nem vagy bűnös, felelj őszintén.

Újra végig simítja homlokát s azután fuldokló hangon válaszol:

— Ugy volt, sötét éjszaka volt nálam a szeretőm, a ki most itt ül, Sipos János csabai legény, aztán eljött a Gajdács fiu is, együtt voltunk éjfélig.

A kartellekről.

Az országgyűlés közelebbi tárgyalásai alatt sürűn történtek felszólalások a kartellek ellen, mind olyan visszaélések ellen, mikkel a nagy tőke a fogyasztó közönséget kiszípolozza.

A kartellek sokféle és több irányzatú fajtái közül minálunk eddig csak az úgynevezett gyári kartell fejlődött ki. Több gyár, de leggyakrabban az összes ugyanegy nembeli gyárak az egész országban, vagy az egész vámtérületen egyezséget kötnek azért, hogy készítményeiket egy bizonyos megállapított árúval olcsóbban nem hozzák forgalomba. Ekként oly vasgyűrűt vannak a fogyasztóköré, melyet áttörni sem kívülről — a gyárak részéről, — sem pedig belülről — a fogyasztó közönség részéről — nem lehet. A fogyasztó közönség teljesen le van fejezve az ilyen akcióval szemben s ha államhatalom nem jön segítségére, úgy a kartellek ellen tisztán csak erkölcsi küzdelmet folytathat, melynek eredménye is azonban csupán erkölcsi lehet. Ez pedig annál kevésbé elégítheti ki a közérdeket, mert a kartellirozott gyárak már akkor is, a mikor kartellbe lépnek, egyszerűen negligálják a közérdekeket követelményeket s így már eleve lemondanak az erkölcsi győzelem igényéről.

A kartellek száma, ereje napról-napra növekszik és terjed. Nem is szólva a nagy ipari fejlettségű államokról, minálunk itthon, a hol a nagyipar meg a fejlődési stádiumok elsőjén áll, ugyiszólván állandóan hallunk kartellmozgalmakról ebben vagy abban az iparágban. S mivel mindaddig télenek maradtunk ezen a téren, a kartellek száma nagyon rohamosan szaporodott fel s immár olyan iparágakra is kiterjed, melyek elsőrendű napszükségleti cikkeknek porodukálnak. Eppen ez teszi nálunk is napikérdéssé a kartellek ügyét.

Minden ember az államhatalom pártfogása alá helyezi magát a kartellekkel szemben. A fogyasztó közönség azt követeli, hogy az államhatalom, mely az egyezőül ákezőképes faktor a kartellekkel szemben, védje meg a polgárokat éppugy, mint ahogy megvédi az ő anyagi érdekeiket valamely külső gazdasági ellenséggel szemben. S ennek a felfogásnak van is jogosultsága, mert a kartellek tényleg olyan természetűek, mint egy külső gazdasági ellenség.

Az egész világirodalomban, az az általános nézet, hogy egy kartell mindenkor visszaélés az a nagy elvvel, amely az erők egyesítésének szükségességét hangoztatja. S ezért amily mértékben támogatásra érdemes minden egyéb szövetekezés a különálló gazdasági erőknek, épp oly mértékben elvetendő, sőt tiltogató esetében egyenesen üldözendő a szövetekezésnek az a faja, mely visszaél az erőegyesítéssel. Mert a gazdasági károkon kívül

igen súlyos következményekkel járhat a kartell-rendszer a szociális téren is, nem lévén ebből a szempontból semmi sem veszedelmesebb, mint a nagytőkének szövetezése a kis erők ellen. A nagytőkének a kis erőkkel való harezában a szövetekezés fegyvere természetesen csak az utóbbiakot illetheti meg, s mikor a nagytőke ezt magának arrogálja, úgy a másik fél kezéből akarja kiűzni a fegyvert. Ilyen harezot az államhatalomnak eltűnie nem lehet s feltétlenül állást kell foglalnia a megtámadott fél mellett annál is inkább, mert ez nagyobb, gyengébb és támogatásra mindenképpen igényt tarthat a megtámadattal szemben.

Az elvben ekként tisztázott megoldás mellett is rendkívül nehéz az államkormányzat állásfoglalása a kartellmozgalmakban. Mert nem szabad feledni, hogy a kartellek — rendszerint és a legtöbb esetben — mindig csak akkor jönnek, sőt csak akkor jöhetnek létre, amikor valamely iparág szorult helyzetbe jut. A szabad verseny számtalan előnye, szemben a kartellek tételes megszorításaival mindaddig megtartják a nagyipart az önállóság útján, amíg existenciája nincsen veszélyben. S így aztán akkor, amidőn az államhatalom a kartellek és a fogyasztó közönség között való harezban állást foglal, egyszersmind dönt egy-egy iparág prosperálása avagy elzülése felett is.

Ha pedig a mi viszonyainkra alkalmazzuk mindezeket a pontozatokat, még számba kell vennünk azt is, hogy az ipart nálunk nem szabad olybá vennünk, mint a külföldön. Az ipar támogatása nálunk evidens feladata az államnak, mert ez a jövődjé alapja a mi vagyoni gyarapodásunknak s ezzel egyszersmind nemzeti erőink fejlődésének is. A kartellek kérdése nálunk épp ezért még sokszorta súlyosabb és fogasabb, mint egyebütt s bizony a legnagyobb bölcsességre van szükség, nyugalomra az ítélkezésben s alapos tisztánlátásra a megfontolásban, amikor el kell dönteni azt, hogy iparpártolásunk elmehet-e addig, hogy az állam megtűrje-e a kartelleket.

Levél a kiállításból.

A nagy ünnepek után alig változott valamit az ünneplő Budapest és a kiállítás képe. Mintham még mindig a bódoló díszmenet világraszóló pompáját nézhetnénk az emberek, olyan telve van az egész főváros az ide özönlő vidékiekkel és külföldiekkel. A kiállítás látogatása óriási szökött a magasba, mindennap átlag huszezer napjegyves látogató nézi, vasárnap és ünnepnapokon hatvan-nyolcvanezer. Az utcák népesek, a közlekedő eszközök mindig és minden irányban tömöltek, kávéházakban, vendéglőkben eleven, mozgalmas az élet, szóval a főváros igazi főváros lett, valósággal az ország szíve.

Mi okozta ezt a kedvező, öröndetes javulást?

Mondjuk ki egyszerűen: a vidékiek. Azok a lelkes emberek, akik az ország minden részéből idesereglettek a nemzet ünnepére, lankadatlan buzgossággal nézték és tanulmányozták a látványokat, s hazatérve mindmegannyi egy-egy buzgó apostola lett az ezredéves kiállításnak.

Való és igazság, hogy az írott szónak is megvan a nagy hatása: a reklám, hirdetés, plakát, leírás ezer ember érdeklődését kelti föl. De a legjellegesebb vezéreziknél, millió aranyos hirdetésnél nagyobb hatást tesz az élő szó, az eleven elmondása a látottaknak. Az a közel kétszáz ezer ember, aki június elején Budapesten volt, s látta az ezredéves kiállítás mesébe való szépségét, tapasztalta a rágalmak igaztalap voltát, több hasznára van a kiállítás népes voltának mindennél a világon.

Köszönet és elismerés illeti meg őket, akik hírül vitték az egész országnak, hogy itt a fővárosban, ezen a szép kiállításon ott kell lenni minden igaz hazafinak, hogy önmaga ellen vétkezik, aki legalább egyszer nem jön fel.

Olesó lakások:

S hírül vitték vidéki vendégeink bizonyára mindenfélre, hogy rosszakaratu rágalom beszélt csak mesés drágaságról a kiállításon.

Nem igaz egy szó se a vádakból. Csak a lakáskérdésre akarunk itt figyelmeztetni.

A hódoló díszmenet banderistái, az ország minden tájáról idesereglett tornászok, tanulók, tanítók beszélhetik el legjobban, milyen jól, kényelmesen s

hallatlanul olcsón laktak a fővárosban. A községi és állami iskolákban laktak, a melyekből a kiállításra olesó és jó szállodákat csináltak. Átlag 32—50,—70 krajczárért kaphatók ott szobák, kényelmesek, tiszták és jók. A ki csak lakott bennük, — pedig a mozgalmas napokban sok ezer vidéki hasz álta, — telve van dícsérettel és elismeréssel.

A kiállítás egész ideje alatt megmaradnak ezek a szállók, s bővebb felvilágosításokat szívesen ad a székes-főváros központi lakásközvetítő irodája, a kiállítás igazgatósága, vagy maga a vállalkozó Hegedüs A., József-tér 14. szám.

Milleniumi emlékkoronák.

A legkedvesebb emlékei a millenium szép évének bizonyára a pompás veresű, díszes milleniumi emlékkoronák maradnak. Magyarországon még aligha vertek ilyen nagy számban ennyire szép és és nemes ízesű érmekeket, mint ezek. Koronagyásága van az éremnek, s tiszta ezüstből való. Az egyik oldalon a legszeretettebb király legujabb és legjobb mellképe látható, fején Szent István koronájával. A másik oldalon honalapító Árpád fejedelem lovát vezeti kantáron a magyar Góniusz, megmutatva neki az utat az új hazába. A vezérek követik az első fejedelmet hazakereső útján.

Az érme különös szépségét a verési mód adja meg. Kőmőzébányán, az állami pénzverőből kerülnek ki ezek a pénzek, s csodálatos lágy, mester-séges patina van rajtuk. Ezek az érme — örökre való emlékei a millenium nagy évének — esinos to-kokban mindenfelé kaphatók a kiállításon és az ország minden más pontján levő elárúsító helyeken.

Tömeges felrándulások.

Az ezredéves kiállításon épített tömeglakások, ahol ezer ember fér el egyszerre, napról-napra folyton tele vannak. A földmivelők, kiknek a mult hetekben rövid pihenőjük volt, a nagy mezei munka közben, ezerével használták föl az alkalmat a kiállítás megtekintésére.

Fényes ellátásban volt valamennyinek része, olyan olesó árakon, hogy szinte hihetetlen. Tíz krajczár a napi szállásuk, tíz krajczár az ebédük, mely levesből, husból, ízelekből vagy tésztából áll. S ezt a tízkrajczáros ebédet méltóságos és kegyelmes aszsonyok főzik és kínálják a föld népének, s olyan tiszta, rendes a konyha, olyan künönösen izletes az étel, hogy főuri asztalra is lehetne találni.

A kisiparosok tömeges felrándulása csak ezután indulhat meg teljes erővel, mert most már az iskolák bezárása után az igazgatóságnak rendelkezésre állnak a tömeglakások oly nagy számban, hogy nagyobb csoportokat is kényelmesen elszállasolhat. De figyelembe vette az igazgatóság a kereskedelmi és iparkamarák feliratában előadott azt a kívánságot is, hogy a kisiparosok nem tudják a kiállítást két napon al kellő alapossággal tanulmányozni, s arra legalább is négy nap szükséges; ezért elhatározta, hogy ezentúl a kisiparosoknak nyújtott kedvezményeket négy napra terjeszti ki, főként tekintetbe véve azt a buzgóságot, melylyel a kisiparosok a kiállítást tanulmányozzák s abból tanulságot meríteni igyekeznek.

Tanítók a kiállításon.

Most, hogy a tanításban beállt a szünét, az ország csaknem valamennyi részében mozgalom indult meg a tanítók közt, hogy csoportosan ránduljanak föl a kiállítás tanulmányozására. A tanítóknak ezt a törekvést nagyban elősegítik az egyes tanfelügyelők is. Így Eötvös Károly Lajos, Hajdumegye tanfelügyelője, legközelebb 150 hajdumegyei tanítót vezet a fővárosba s hogy azok itt a kiállítást lehető alapossággal tanulmányozhassák, tizenkét napig itt fognak időzni. — Árvegyéből is szintén tekintélyes számban készülnek meglátogatni a kiállítást. Az árvegyei tanítókat ugyanesak tanfelügyelőjük, Kubinyi Mihály vezeti. Ezenkívül főképp Szepesmegyében mutatkozik nagy mozgalom a tömeges felrándulás ügyében. Hogy mily erős ez a mozgalom, mutatja az a körülmény, hogy a megyéből csaknem az egész tan-testület beadta már folyamodványát a kiállítás igazgatóságához, hogy részére a szokásos kedvezményeket eszközölje ki.

Színház.

A vidéki műpártoló közönség eddigi, illetőleg a közel múlt években, tanúsított buzgalmát vagy elmosták a juniusi fergetegek, vagy még mindig késik, az éjjeli homályban; Vásárhely intelligens közönsége vagy pletykál — ősi szokása szerint — vagy kalaberezik, de hogy színházba nem jár, az több mint bizonyos! Pedig e rettenetes pirtolás dacára Bokody társulata nem csügged, hanem nap-nap után, correctebb előadásokat producál s valóban érdemesíti magát a legmelegebb pártfogásra, a misztintén késik éjjeli homályban!

Különb a viszonyok változtak s talán mi is változtunk velük. Pár év előtt még virágzott városunkban az Istenben boldogult „Közművelődési egyesület”, melynek volt zenei, felolvasó- és színiskolája, melyek a téli szezonban nyakig tömtek a publikumot művészettel, de nyáron mégis eljárt az a nyakig tömött publikum Thalia templomába. A közművelődési egyesület pár évi kínos szenvedés után csendesen elhunyt, de még esendesebben élelt be vagy dívatba lépett helyette egy megnevezhetetlen, de annál szélesebb alapokon mozgó egyesület s a közönség színházi buzgalma úgy megszűnt, mintha elváltak volna; pedig érzékeit az év háromtized részében pihenteti. Persze a pihent tagoknak sokkal kevesebb táplálékra van szükségük!!! Ázsiai őseink talán még annyira sem pártolták színművészeket, mint mi s mégis megalapították jelenlegi hazánkat ezer évvel ezelőtt. Mégis csak sokra haladtunk az alatt a csekélyke ezer év alatt. Hála Gambriusnak!

E hó 20-án lelkesült, de csekély közönség előtt Konti „Eleven ördög” című hullámozó zenéjű kedves operettje került színi gondosan kidolgozott előadásban. Némethy Gizella jó dispositióval énekel és kitűnően játszott s bővön rászolgált a számára felhangzó tapsokra. Kovács Sándor, Krasznai és Szebenyi pompás alakok voltak s jóízű humorukkal állandóan derűtségben tartották a publikumot. Pénzesné Hermin élvezetben részesített s azért igazán hálával tartozunk és adózunk neki. T. i. énekeiből minden szót megértett a közönséggel s a dallam mellett a szöveget is érvényre jutatta. Szép példa s kíváncsok, hogy mindenik énekes kövesse.

Kedden felig telt ház előtt a „Suhancz” ment kifogástalan jó előadásban s a mit a jó benyomásból egy-egy dissonans finale meg karéneket rontott, azt becsülettel helyre pótolták a magán szereplők. A Szebenyi alakítás általános tetszést keltett a Pénzesével egyetemben. Némethy Gizella ezúttal is sok tapsot s őszinte elismerést aratott páratlan temperamentumos játékával. Kedves alak egy a lueskos bugyogóban, mint a hamuszínű feszes trikóban. Kovács Sándor méltán osztozkodhatik a darab sikerében.

Szerdán Beöthy 3 felvonásos énekes bohózata „A három kázmér” premiereje volt s izléses komikumait felig telt ház tapsolta végig. A darab zamatos, érdekes, a figyelmet képes mindég fokozni s fő érdeme az, hogy sehol sem banális. A szereplők között párhuzamot vonni lehetetlenség, mert azok egytől egyig teljes dícséretet érdemelnek. Károlyi L. Gelb Salamont művészi alakításban akasztófa humorral cselelt. Hasonló szerepekben bármikor megneznék. Károlyiné, Pénzesné és Némethy Gizella a jónál is jobbak voltak, Krasznai, Szebenyi és Kovács Sándor hasonló sikerrel egészítették ki a ensemblet.

A darabot a legpontosabb előadás és a teljes otthonosság jellemezte.

Tanév végén.

K.-Vásárhely, 1896. jun. 26-án

A muzsák seregének nagy része a szülőház üde levegőjét a szülei szeretet melegét élvezni oda hagyta már Pallás dícső templomát. Az utolsó áldozat fényes és nagyszerű volt, s nem csak a szülők, érdeklődők, előjárók és tanügyi megbízottak voltak eltelve az öröm és meglepődés édes érzetével, hanem a kifáradt vezérek is egy időre megnyugvással tették le a küzdelem fegyvereit. Városunk tanügyi élete nagyon is megérdemli, hogy róla megemlékezzünk és rendre bemutassuk azon iskolákat, melyeknek záróvizsgálata már megtartott.

Első volt az iparos tanonciskola, mely ju-

nus 6-án vizsgázott, nagyon szép sikerrel. A növendékek szorgalmát, munkásságát nem csak értelmessé, kitűnő feleleteikből tudtuk meg, hanem gyönyörű szép munkakiállításukból is. Az a fáradhatatlan tanári kar nagyon is megérdemelte volna, hogy e záróvizsga iránt a nagyon tisztelt mester urak több érdeklődést tanúsítsanak, mert hiszgyék el, hogy tanulni, látni, meggyőződést szerezni még ez öregeknek sem árt és ha valaki a saját ügyét figyelemmel kíséri: csak becsületbeli kötelességét teljesíti. Legalább társulatok elnökeitől, tisztviselőitől jövőre több érdeklődést várunk.

A vizsga befejeztével számos pénz- és könyvjutalom osztott ki a tanoncok között. Sajnálom, hogy ezúttal fel nem sorolhatom nevüket, de azt hiszem az érdekelt előjáróság úgy is közzé fogja tenni. Dícséret és elismerés a derék tanári karnak a szép sikerért.

Junius 8-án az „Erzsébet” árvaház rendes és bejáró növendékei vizsgáztak. A közönség áldozatközségén felépült jótékony intézet ezúttal is megfelelt minden várakozásnak. Szép és a gyakorlati élettel összhangzó női ipariskolai kiállítás ezúttal is gazdag és változatos volt. Ugy az elemi iskola V. osztályában, mint a női ipariskolában tanuló rendes és bejáró növendékek értelmes felelete meggyőzőtt arról, hogy a miniszteri tanterv betartásával a növendékek az életnek vannak nevelve.

A vizsgát vezető elnök Székely János ref. lelkész meleg szavakban emlékezett meg az intézet alapító elnöke Bárány Szentkereszty Stephanie urnőről, kit a közönség lelkesült éljenzéssel tüntetett ki. A tanítói karnak nehéz feladata buzgó teljesítméért köszönetét fejezte ki és a Bárányé ő méltósága kegyeiből több szegény leánykának jutalom könyvet osztva, zárta be a tanévet.

Isten áldja meg és éltesse a nemes szívű emberbarátokat, kik ez intézet ügyeit megynék és városunk díszére székelyfajunk dícsőségére oly önzetlennél vezetnek, támogatják, anyagilag és szellemileg segítik.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— **Milyen időnk lesz?** A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban változókéony, zivatarra hajló és többnyire esős idő várható, súlyos hőmérséklettel.

— **Kinevezések:** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sára Lidia okleveles tanítónőt a kisborsnyói állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a belügyminiszter Háromszékmezőben az oltszemi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé Gál Sándor községi tanítót nevezte ki.

— **Halalozás.** K.-vásárhelyi Nagy Lázárné sz. Szabó Vilma, Nagy Lázár takarékpénztári pénztárnok ifjú neje f. hó 24-én elhalt. Aderék ifjú nő korai halálát széleskörű családja siratja. Temetése f. hó 26-án ment végbe nagy részvét mellett.

— **Távlovaglás.** A múlt héten 16 törzstiszt, 3 főtitisz jött Kolozsvárról, Sz.-Udvarhelyről, Nagy-Szebenből és Brassóból K.-Vásárhelyre s itt 6 napig időzve, kirándulásokat tettek a vidékre katonai feladványok megoldása végett.

— **Figyemestetés.** Van szerencsém a „Kézd-Vásárhelyi és vidéki vadászegylet” tagjait, valamint Lancaster azon híveit, kik a következő hat éves ciklusra a vadászegylet tagjai ohajtanak maradni és lenni, tisztelettel figyelmeztetni, hogy e célból a Jánosó Géza vadász-mester urnál kitett a aláírási ívre neveket aláírni vagy belépési szándékukat f. é. július 15-ig vele írásban tudatni sziveskedjenek, annál is inkább, hogy a leendő tagtárs urak felvétele fölött a július hó 2-ik felében összehívandó választmányi gyűlés határozhasson. K.-Vásárhelyen, 1896. június 25-én Dr. Bardocz Gyula titkár.

— **Nagy Emil Pál,** városunk szülöttje, kinevezett joggyakornok a napokban tette le a jogtudományi államvizsgát kiváló szép eredménnyel. Öszinte szívből gratulálunk a törekvő ifjunak komoly munkásságára, nemes ambíciója által megteremtett kitüntetéséhez!

— **A közönség figyelmébe.** A helyben állomásozó 24. honvéd gyalogezred 3-ik zászlóalja részére szükséges termény és anyagjárandósági cikkek biztosítása irántfolyó évi július hó 13-án a zlj.

kezelő tiszt irodában bizottsági versenytárgyalás fog tartatni. Ezen tárgyalás az 1896 évi szeptember hó 1-től 1897 augusztus 31-ig terjedő időszak szükségletre fog kiterjedni. A részletek kiadó hivatalunkban megtekinthetők.

— **A Kecskés Zsirus** havas tárgyában Molnár Józsiás országgyűlési képviselő ur interpellálta volt régebben a belügyminisztert, a Romániához szakadt és a román Sz.-Spiridion-zárda által elfoglalt terület iránt. Ezen interpellációra a belügyminiszter most adta meg a választ. A válasz a következő: Perczel Dezső, belügyminiszter. Válaszol Molnár Józsiás interpellációjára, a Kézd-Vásárhely tulajdonát képező Kecskés-Zsirus havas Romániához szakadt részének a Sz.-Spiridion-zárda általi erőszakos elfoglalása tárgyában, melyben igéri, hogy az ügyet vizsgálat tárgyává téve, annak eredményéhez képest intézkedni fog, hogy legalább az elszakadt hely becsértéke megtérüljön. A pört nem a belügyminiszter határozta el, hanem K.-Vásárhely város sőt a belügyminiszterium rögtön a diplomáciai eljárásához folyamodott. Arról is van tudomása, hogy több ízben volt már tárgyalás a tirnovai járásbíró ságnál, de ez mindig olhalasztotta, mindamellett a tárgyalások alapját most már megváltoztatni nem lehet. Kéri a választ tudomásul venni. (Helyeslés jobbról.) A ház a választ tudomásul veszi.

— **Jegyző választás.** A gelencei és zabola segédjegyző választás folyó hó 25-én történt meg. A gelencei csoport jegyzőséghez Bartha Imre a zabolai jegyzőséghez Szaniszló Kálmán eddig helyettesített segédjegyzők közfelkiáltással választottak meg. Mindkét segédjegyzőségre folyamodó zabolai Hadnagy József látva maga részére a kisebbséget visszalépett. Szép elismerése az ily választás annak, hogy felsőbb hatóság intézkedéséből helyettesített egyének nyerek el azon megtisztelt bízalmat, mely bizalom visszahat az intéző körökre és ezen választásnál is, a járási főszolgabíró ur személye iránt bizonyított bizalomnak. Bott György.

— **Sertésvész.** S.-Szentgyörgy város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy ott a sertésvész konstataitván, a sertés-vásár bizonytalan időig botlított.

— **Gyilkosság.** Kászon-Ujfaluból írják lapunknak, — hogy ott a napokban rémes gyilkosság történt. Két testvér összeveszett az anyai hágaték felett s e miatt a ki rövidséget szenvedett — nagykoru fiával egyetértve a vita területén megtámadta a testvért és azt agyonverték. A törvényszéki vizsgálat, mely f. hó 24-én folyt, rémes dolgokat beszélt azon ádáz vadállati dühről, melylyel a kegyetlen ember testvérét kivégezte. A meggyilkoltak jobb karja és egyik lába két helyen volt eltörve s ezen kívül feje és mindenik oldalbordája be volt zuzva, úgy hogy az áldozatnak a szó teljes értelmében egy csontja sem maradt épen. A tettesek nevét levelezőnk elhallgatja, de azért a hír valódiságához kétség nem férhet.

— **Öngyilkosság.** F. hó 24-én a kézd-vásárhelyi határon egy hullát találtak a járó-kelők. Az esetről hírt adván a rendőrségnek, az a holt embert beszállította a Rudolf kórházba. A szerencsétlen ember, hatolykai György Lajos szabó mester, ki egyideig volt a lipótmezei tébolydában s majd a s.-szentgyörgyi menedékházban, honnan eltávozván a vidéken kóborolt s a hatóságok által gyakran toloncoltatott községébe. Most valahogyan egy revolverhez jutott s azzal szíven lőtte magát.

— **Köszönetnyilvánítás.** Folyó év junius 21-én a tűzoltói zenekar, kosaras majálisán 241 személytől begyűlt 65 frt 55 kr. felülfizetés. Azok, kik felülfizettek s e mulatságon részt vettek — fogadják a zenekar halás köszönetét. A t. felülfizetők nevenként a hely szűke miatt nem közölhetők.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kézd-vásárhelyi közs. el. fiu és leányiskola dícséretes magaviseletü és kitűnő tanulónak megjutalmazása végett a következő pénz- és könyvbeli adományok folytak be. 1) Nagys. Molnár Józsiás orsz. gy. képviselő úrtól 50 drb. könyv 2) Hegyessy Irma k. a.-tól 1 drb. könyv (3 Hegyessy Gizella k. a.-tól 1 drb. könyv 4) k.-vásárhelyi takarékpénztárból 10 forint 5) K.-vásárhelyi kisegítő tak. pénztárból 10 forint 6) K.-Vásárhelyi pénztárból 10 forint 7) Sdöcs Ferencz úrtól a né-

hai Turóczi Mózes és neje emlékének felujtása ezél-jából 4 forint. 8) Id. Jancsó Mózes ker. úrtól 3 frt. 9) K. Csizsár József 3 forint. 10) Jancsó Mózes szeszgy. 2 forint. 11) Pap Józsiás 1 forint. 12) A Kiss Margit és társai által előadott szindarab jövedelme 1 forint. 13) Ifj. Kovács János úrtól 1 forint. 14) Kovács Dániel pénzt. 1 forint. Fogadják a nemeskeblű adakozók iskolaszékünk elismerését és meleg köszönetét. Az iskolaszéknek f. évi jun. 21-iki ülése határozatából. K.-Vásárhely, 1896. jun. 26. Kovács István isk. sz. elnök M. Székely János igazgató és isk. sz. jegyző.

Idegének forgalma.

Junius 19-től 26-ig.

Millenium szálló: Friedman Simon utazó Bécs. Braun Ignác utazó Brunn. Joanesku Miron és neje birtokos Galacz. Unger Lipót utazó Pozson. Köves Ferencz kereskedő Debrecen. Görgei Vince m. kir. honvéd ezredes Kolozsvár. Petrovics J. m. kir. honvéd ezredes, Kretz Imre vezérkari százados Kolozsvár. Gyertyánfi Aladár m. kir. honvéd őrnagy Fogaras. Szinger Albert utazó Budapest. Adler Jakab szeszgyáros S. Szt-György.

Nemzeti szálló: Rozenthal Adolf utazó Bécs. Alslovszki Emil utazó Bécs. Krausz Adolf utazó Bécs. Jekim Gusztáv utazó Bécs. Gáll Albert utazó Bécs. Kabdóó Ottó utazó Bécs. Noszek Pál utazó Bécs. Szentmiklósi Izsó utazó Bécs. Csép József kereskedő Sz.-Udvarhely. Weisz Sándor kereskedő Budapest. Loskay Gábor m. kir. honvéd ezredes Beszterce. Br. Beillen József m. kir. honvéd alezredes M.-Vásárhely. Javnik Lajos m. kir. honvéd őrnagy N.-Enyed. Wagner György m. kir. honvéd őrnagy Maros-Vásárhely. Kerner Miklós m. kir. honvéd őrnagy Kolozsvár. Flesch Ágoston m. kir. honvéd ezredes Kolozsvár. Preisach Ignác utazó Budapest. Pollák Gyula utazó Budapest. Kelemen Lajos tiszti ügyész S.-Szt-Szentgyörgy. Simon Jenő utazó Brassó. Szendrei Sándor utazó Budapest. Darszon Béla utazó Segesvár. Klein Zsigmond kereskedő Kovászna. Eleméri Gyula utazó N.-Várad. Veisz Gyula utazó N.-Várad. Mautner Ferencz utazó Budapest. Ungár Stern utazó Villány.

Jancsó szálló: Mayor Mihály Bukarest. Dr. Nikuleszku Bukarest. Capitan Pesan Bukarest. Schrank Henrik utazó Bécs. Schönbberger J. utazó Bécs. Töpfner Gyula kereskedő Brassó. Kolmann B. utazó Budapest. Fischer Béla utazó Budapest.

Nyitter*)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító, bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynek, csúznál, fagyaszthatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban kapható. Ben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedj meg nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállító, Rudolstadt (Thüringia).

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 karig méterenkint — valamint fekete, fehér, és színes Henneberger selyem 35 krtól 14 frt 65 karig méterenkint, sima csikos, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: **Henneberger G.** (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) E rovat, alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Sz. 13141
1896.

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. Belügy-miniszteriumnak 41977. sz. a. kélt magas leirata által vármegyénk m. é. Deczember 28-iki közgyűlésében 753 jkvi. pont alatti határozata a szervezett 600 frt fizetéssel 100 frt lakpénzzel javadalmazott szolgabírói és 400 frt fizetéssel 100 frt lakpénzzel ellátott járási irnoki állomások jóváhagyatván, annak betöltése iránt ezenel pályázatot hirdetek.

Felhivni mindazokat, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, miszerint az 1883 évi I. t. cz. 5 §. IV. sz. illetve 19 §-a szerinti minősítésüket eddigi, esetleges szolgálati alkalmaztatásukat, erkölcsi magaviseletüket, életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázatukat Háromszékvármegye főispánja Nagyméltóságu Potsa József valóságos belső titkos tanácsos urhoz f. é. július hó 1-én nyujtsák be S.-Szt.-Györgyön, 1896. junius 18-án.

Gábor Péter
alispán.

111. 2—3

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában

felvételnek.

Szives tudomásul.

A nagyrabecsült városi és vidéki közönség szives tudomására hozniálól-irt vagyok bátor, hogy a Csernatonin uton levő ujan b. rendezett laktelkemen mai nap megnyitottam műkovács műhelyemet, hol minden e szakmába vágó kocsikészítést, kerékbehuzást, javítások és ló vasalásokat a legujabb divat szerint a legméréskeltebb árak mellett elfogadok.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, mivel mesterségem a legjobb hazai műhelyekben tanultam.

Kiváló tisztelettel
Málnásy József.
kocsigyártó.

112 2—5.

HANKÓ ÉS HORGÁSZ

ÁSVÁNYVIZEK.

„Hankó” megfelel a Karlsbadi híres vizeknek s bátran nevezhető magyar Karlsbadinak. Ennek használata mindenféle gyomor-bélbaj és aranyeres bántalmak biztosan gyógyulnak.

„Horgász” összetétele ugyanaz, mint a világhírű Gleichenbergi. Kitűnő hatása fényesen bebizonyult gége-, tüdőbajoknál és enyhébb gyomorbajoknál. A „Horgász” viz mint **kitűnő borviz** borral is igen jól élvezhető. Ennek élvezete mellett hosszabb mulatság után is kellemetlen érzése, főfájása nincs az embernek.

Kizárólagos főraktár:

IFJ. JANCsó MÓZES

nyomdatatula jdonosnál

Kézdi-Vásárhelytt.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelytt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált **ruganyos szalon-butorok** minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle **divány ottománok**, faragott, tömören hajlitott **faszékek**, és **függöny-tartók tükrök**, **toilet-asztalok**, **lőszőr** és tengerifü **matraczok**, és **sodronyágybetétek** galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt.

Az üzethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Az anyakönyvvezetők részére előirt nádszékek és diványok jutányos áron kaphatók.

Sz. 4703 -896.

Árlejtési hirdetés.

Páké község tüzmentes községháza felépítésének biztosítása érdekében f. évi Julius 14-ik napja délelőtti 9 órájára Páké községéhez szóbeli versenytárgyalás tűzetik ki, mi azon felhívással tétetik közhirrre, hogy árlejtési kívánó vállalkozók a 2500 frtos megállapított kikiáltási ár 10 százalékát bánatpénzül magukkal hoznizsiveskedjenek. Az építési terv, költségvetés és egyéb feltételek Páké községénél a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kovácsnán, 1896. junius 23-án.

Hollaki Atilla,
főszolgabíró.

1—2 (114)